

Scileanna Sóisialta a Fhorbairt

Forbhreathnú

D'fhorbair Teiripeoirí Urlabhra agus Teanga NCSE an uirlis seo. Tá sé curtha in oiriúint le húsáid ag múinteoirí atá ag obair le leanaí le riachtanais bhreise mar chuid de Sholáthar Samhraíd. Soláthraíonn an doiciméad seo na céimeanna agus na gníomhaíochtaí samplacha is féidir le múinteoirí a úsáid chun scileanna sóisialta mac léinn a fhorbairt. B'fhéidir go mbeidh na scileanna a roghnaíonn tú oibriú orthu ag brath ar chéim na forbartha, scileanna teanga agus riachtanais foghlama tosaíochta reatha an mhic léinn / na mac léinn a bhfuil tú ag obair leo.

Tacaíonn an acmhainn seo le príomhphrionsabail ‘Braistint Féinéifeachtúlachta agus Éifeachtúlachta Pobail a Chur Chun Cinn’ agus ‘Ceangal a Chur Chun Cinn’

Cad iad Scileanna Sóisialta?

Is é scileanna sóisialta an téarma a thagraíonn do chumas duine idirghníomhú le daoine eile. Tagann go leor scileanna éagsúla faoi scáth scileanna sóisialta, lena n-áirítear:

- Rialacha sóisialta a thuisint
- Teanga choirp cheart a thuisint agus a úsáid
- Teanga oiriúnach a úsáid
- Ionbhá a úsáid chun an domhan a thuisint ó thaobh duine eile
- Tonn gutha agus toirt iomchuí a thuisint agus a úsáid ag cumarsáid

Bíonn deacrachtaí ag go leor leanaí a bhfuil riachtanais urlabhra, teanga agus cumarsáide acu le hidirghníomhaíocht shóisialta. Tá scileanna idirghníomhaíochta sóisialta tábhachtach i gcásanna sóisialta agus ar scoil araon agus leanann siad ag forbairt mar fhreagairt ar na hélimh athraitheacha i ngach réimse de shaol an linbh.

Tá deiseanna ag múinteoirí cuidiú le rath idirghníomhaíochta sóisialta linbh a fheabhsú.

Is féidir leat plé a dhéanamh le mac léinn cén fáth a dteastaíonn scileanna sóisialta uainn agus míniú a thabhairt ar an gcaoi a n-úsáideann daoine fásta scileanna sóisialta gach lá ag an obair, ar an bhfón, agus iad ag siopadóireacht agus nuair a bhíonn siad ag caint lena gcairde. D'fhéadfadh go mbeadh roinnt samplaí eile ag an mac léinn le roinnt leat.

Seo samplaí de scileanna sóisialta ginearálta is féidir le múinteoirí a chleachtadh le mic léinn:

- ✓ **Sealanna a glacadh**
- ✓ **Teagmháil súl a úsáid**
- ✓ **Léiriú aghaidhe a thuisint agus a úsáid**
- ✓ **Ainmneacha daoine a úsáid**
- ✓ **Ag cabhrú le daoine eile**
- ✓ **Ceiliúradh a dhéanamh ar bhuaigh agus glacadh le cluichí a chailliúint**
- ✓ **Comhroinnt**
- ✓ **Ag iaraidh cabhrach**
- ✓ **Ton Tonn agus toirt oiriúnach an ghutha a úsáid**
- ✓ **Coimhlintí a réiteach**
- ✓ **Éisteacht ghníomhach**
- ✓ **Ag fanacht ar an ábhar**
- ✓ **Smaointe a roinnt**
- ✓ **Ag fanacht go foighneach**

De réir mar a fhobraíonn mac léinn a scileanna sóisialta, b'fhéidir go mbeidh tacaíocht ag feastáil uaidh chun scileanna idirghníomhaíochta níos casta a thógáil mar:

- ✓ **Caidrimh a thógáil agus a chothabháil leis an teaghlaach, le cairde agus le daoine eile**
- ✓ **Páirt a ghlacadh i gcomhráite**
- ✓ **Ag obair i bhfoireann**
- ✓ **Smaointeoireacht agus foghlaim a phorbairt**
- ✓ **Mothúcháin a thuisceint agus a bhainistiú**
- ✓ **Fadhbanna a réiteach agus coinbhleacht a réiteach**
- ✓ **Rath san ionad oibre**

Conas is féidir le múinteoirí oibriú ar Scileanna Sóisialta:

1. Oibrigh ar Scil Amháin ag an Am
2. Múin an Scil
3. Cleachtadh an Scil
4. Tabhair Aiseolas don Mhic Léinn

1. Oibrigh ar Scil Shóisialta Amháin ag an Am:

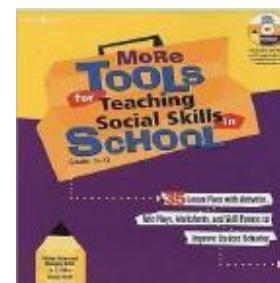
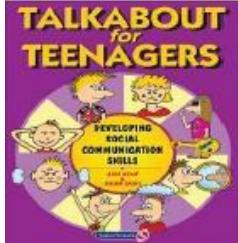
Agus tú ag obair le mac léinn ar scileanna sóisialta, dírigh ar scil amháin ag an am. B'fhéidir gur mhaith leat scil amháin a roghnú le síniú air gach seachtain. D'fhéadfá cairt a chruthú chun an scil a liostáil don tseachtain sin.

2. Múin an scil:

Mar shampla, b'fhéidir gur mhaith leat mac léinn a mhúineadh faoi na rialacha a bhaineann le sealanna a ghlacadh i gcomhráite. Féadfaidh tú a phlé go bhfuil sé tábhachtach breathnú ar an duine atá ag caint leat, gan labhairt agus iad ag labhairt, ná hathraigh an t-ábhar, líontóirí briathartha a úsáid e.g. " Ah hah ", " umm ", " ok ", chun a thaispeáint go bhfuil suim agat agus gan cur isteach ach nuair is gá i ndáiríre. D'fhéadfá a gcuid smaointe a iarraidh ar an mac léinn faoi na rudaí atá tábhachtach mar chomhrá. Féadfaidh tú liosta a dhéanamh de na " rialacha " a cheap tú féin agus an mac léinn agus d'fhéadfá pictiúr a tharraingt fiú chun gach ceann a léiriú.

Féadfaidh tú rud cosúil leis a dhéanamh maidir le scileanna sóisialta eile a mhúineann tú do mhac léinn. Is féidir leat smaointe gníomhaíochta a fháil sa 'bhosca naisc úsáideacha' thíos. D'fhéadfadh go mbeadh acmhainní úsáideacha ag do scoil freisin chun scileanna sóisialta a theagasc. Is samplaí iad an tsraith leabhar 'Talkabout' agus 'Tools for Teaching Social Skills in schools' d'acmhainní le gníomhaíochtaí ar féidir leat a chur in oiriúint do mhic léinn a bhfuil tú ag obair leo.

3. Cleachtadh an scil:

Iarr ar an mac léinn cleachtadh a dhéanamh ar an scil a úsáid le gach duine atá ar fáil. D'fhéadfadh sé / sí cleachtadh a dhéanamh ar é a rá le mic léinn eile, lena dtuismitheoirí, lena siblíní nó fiú ar chomhráite ar líne le cairde nó le teaghlaigh!

D'fhéadfá rólghlacadh a úsáid freisin chun cás a fheidhmiú le mac léinn ina bhféadfadh sé / sí an scil a úsáid i staid shóisialta 'ligean'. D'fhéadfá ligean ort féin gur siopadóir nó leanbh eile tú, agus iarraidh ar an leanbh cleachtadh a dhéanamh ar an scil shóisialta a úsáid. Má tá mic léinn eile sa rang, iarr orthu páirt a ghlacadh i gcleachtadh agus i ligean. Cuideoidh sé seo leo an scil a chleachtadh le húsáid sa 'saol fíor'. Féach an rólghlacadh den doiciméad seo le haghaidh smaointe maidir le scil shóisialta a chleachtadh.

Is féidir leat tuilleadh smaointe a fháil maidir le scileanna sóisialta a chleachtadh anseo:

- <https://www.royalwolverhampton.nhs.uk/services/service-directory-a-z/speech-and-language-therapy-children/activities-and-advice/social-communication-skills/>
- <https://www.parentingscience.com/social-skills-activities.html>
(gníomhaíochtaí do leanaí níos óige)

4. Tabhair aiseolas:

Ag deireadh gach lae, glac do chuid ama chun aiseolas a thabhairt don mhac léinn ar a úsáid as scileanna sóisialta an lá sin. Cuidigh leis an mac léinn ceiliúradh a dhéanamh ar a éachtaí scileanna sóisialta - má chuireann tú go mór leis, déanfaidh an mac léinn freisin.

Bí sainiúil agus moladh á thabhairt don mhac léinn. Is minic a dhífhostaíonn leanaí

moladh ginearálta ar nós “ post iontach! ” ach tá níos mó brí ag baint le moladh atá naschta le hiompar ar leith agus is dóichí go gcreidfear é.

- Ar dtús, trácht ar an iompar e.g. “ D’fhan tú do sheal ”, “ labhair tú le guth ciúin ”, “ roinn tú le do dheirfiúr ”.
- Ansin, tabhair ainm dó e.g. “ A bhí an-mhachnamhach / cineálta / cairdiúil / foighneach / cabhrach ”.

Smaointe Rólglacadh

An Cónisir Breithlá

Lig ort go bhfuil an mac léinn ag freastal ar chóisir lá breithe cara.

Cleachtaigh cad atá le déanamh nuair a théann siad isteach sa teach den chéad uair, nuair a bhíonn siad ag imirt cluichí agus ag fanacht leis an gcaillín lá breithe a bronntanais a oscailt.

Déan na róil a aisiompú agus lig don mhac léinn a bheith mar chailín / bhuachaill lá breithe chun na cluichí a roghnú agus na bronntanais a oscailt.

An Ollmhargadh

Lig ort go bhfuil an mac léinn ag piocadh roinnt earraí ó na seilfeanna, tabhair cúpla earra dóibh le cuimhneamh orthu.

Roghnaigh cás ina gcaithfidh siad cabhair a iarraidh ó shiopadóir.

Cleachtadh scuaine ag an til, an cliabh a dhíluchtú agus na mólaí siopadóireachta a líonadh.

Ag meabhrú dóibh admháil a iarraidh agus an cárta club a úsáid.

An Bialann

Lig ort go bhfuil an mac léinn ag obair i mbialann agus go gcaithfidh sé éisteacht go cúramach le d'ordú bia agus deochanna a ghlacadh.

Cleachtadh ceisteanna a chur mar shampla, ar mhaith leat níos mó deochanna? An bhfuil aon rud eile is féidir liom a fháil duitse?

Déan na róil a aisiompú agus cleachtadh anois mar chustaiméir i mbialann.

Scoil

Lig ort gurb é an mac léinn an múinteoir agus go bhfuil rud éigin nua ó múineadh aici dí rang. Lig ort go bhfuil na mic léinn fuaimiúil agus conas a dhéanann

an bhfaigheann an múinteoir aird na bpáistí?

Déan na róil agus an cleachtas a aisiompú mar an mac léinn sa rang, cleachtadh ceisteanna a chur, fanacht le do sheal, scileanna maithe Éisteachta.

Suíomhanna Gréasáin úsáideacha le faisinéis agus gníomhaíochtaí scileanna sóisialta:

- Royal Wolverhampton Trust UK:
<https://www.royalwolverhampton.nhs.uk/services/service-directory-a-z/speech-and-language-therapy-children/activities-and-advice/social-communication-skills/>
- Iontaobhas NHS Worcestershire: <https://www.hacw.nhs.uk/childrens-speech- and-language-resources/>
- Iontaobhas NHS Cúram Sláinte Pobail Leeds:
<https://www.leedscommunityhealthcare.nhs.uk/our-services-a-z/speech-and-language-therapy2/speech-and-language-therapy-toolkit/>
- <https://www.parentingscience.com/social-skills-activities.html>
(gníomhaíochtaí do leanaí níos óige)
- <https://www.afasic.org.uk/download/779/> (smaointe do dhaoine óga in aois meánscoile)